

KIYAMETE YAKIN İŞARETLER

Euzubillahimineşşeytanirracim

Bismillahirrahmanirrahim,

Elhamdülillahirabbilalemin velakibeti lil müttakim, esselatu vesselamu ala seyyidina muhammedin ve alihi ve sahbihi ecmain l'lemü eyyühe'l-ihvan fe inne efdale'l-hadisi kitabullah ve enne efdale'l-hedyi hedyü Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerra'l-umuri muhtesâtuha ve külle muhdesin bid'ah külle bid'atin dalaleh ve külle dalaletin fi'n nar. Ve bi's-senedi'l- muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehu kâl

لَيَكُونَنَّ فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ خَسْفٌ وَقَذْفٌ وَمَسْخٌ وَذَلِكُ

إِذَا شَرَبُوا الْخُمُورَ وَاتَّخَذُوا الْقَيْنَاتِ وَضَرَبُوا

بِالْمَعَارِفِ

Le-yekûnenne fî hâzihi'l-ümmeti hasfun ve kazfun ve meshun ve zâlike izâ şeribû'l-humûre ve'tte hazû'l-kaynâti ve darabû bi'l-meâzifi.¹

¹ Tirmizî, "Fiten", 38, r. 2212; Abd b. Humeyd, *Müsned*, I, 365, r. 451; İbn Ebî'd-Dünyâ, *Zemmü'l-melâhî (el-Melâhî)*, I, 24, r. 2; İbn Ebî'd-Dünyâ, *Zemmü'l-melâhî (el-Melâhî)*, I, 29, r. 7;

Leyekünenne fihazî'l-ümme hasfün vekazfün vemeshun vezalike iza şeribu'l-humur vettahazu'l-kaynât vedarabû bi'l-mearif ravahubnu ebi'd-dünya fizemmi'l-melahi an enes radiallah.

Geçen ki dersimizde son bir hadis bunun bir eşi de biraz evvel yukarıda geçmişti benim ümmetinden bazı insanlar içki içecekler, bu şarabın adını da değiştirerekten. Başka ad takacaklar şaraba, üzüm suyudur diyerekten bunu içecekler ve etraflarında çalgılarda olacak böyle olunca bunların yere batmaları, yere batırılmaları yok edilmeleri artık bir emri vaki haline geliyor veya siretleri, suretleri yani iç âlemleri dış âlemi ile iç âlemi değiştirerekten iç âlemi hayvan suretine çevriliyor, dışından bakıyorsun insan fakat iç harekâtları iç siret bu iç hal ya hınzır, ya domuz, ya da sair bir hayvana benzetilmiş, bunu ehlullah keşfederler görürler.

Taberânî, *el-Mu'cemül-kebîr*, III, 279, r. 3410; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, V, 347, r. 13168; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, XIV, 277, r. 38717; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, XIV, 280, r. 38728; Rûyânî, *Müsned*, I, 136, r. 142.

Bugünkü bu dersimizde yine bu ümmete hasf kazf mesh denilen üç hadisenin olacağını beyan ediyor Has demek yere batma yani zelzeleler suretiyle yahut buna benzer şeylerle yerlere batırılma yok edilme. İkincisi kazf diyorlar ki bu da mezarların ölülerini dışarıya atması. Bunu tabi bilemiyorum, bu belki bizim yol geçmek suretiyle birçok mezarlarda bazen böyle çıkarıp şey yapıyoruz, ona da işaret olabilir. Birisi de mesh, mesh siretin değişmesi, suret değil de bu suret değil de bunun iç halinin değiştirilmesi ki burada kazandığı bul hal, hangi hayvanın sıfatını kazandıysa yarın ruz-u kıyametteki haşri ona göre olacak. Burada insan kılığındadır ama buradaki haşir esnasında huzuru rabbü'l-âlemine çıkarken bakarsınız ki herkes ayrı bir sıfat üzerinde, neden bu diyeceksiniz?

Burada kazandığı sıfattır o, burada kazandığı sıfat ile orada haşr olacak, o onun için çok mühimdi, bu ne zaman olacak *vezalike iza şeribu'l- humur*. Humur, hamrın cemisi içkiye müptela oldukları vakit ikincisi çalgılar ve ...ganniler söz söyleyici şarkı gazel söyleyici, onları eğlendirici kimselerin böyle olduğu

meclisler, sonra kıyamet gününde bunlar haşrolunurken kazandıkları sıfat üzerine haşrolunacaklar, Allah muhafaza etsin. Bu yukarıda yine bir hadis geçmişti ki yine ona da şey yapalım.

لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَشَبَّهَ بِغَيْرِنَا لَا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ وَلَا
بِالنَّصَارَى فَإِنَّ تَسْلِيمَ الْيَهُودِ الْإِشَارَةُ بِالْأَصَابِعِ
وَتَسْلِيمَ النَّصَارَى الْإِشَارَةُ بِالْأَكْفِ

*Leyse minnâ men teşebbehe bi-gayrinâ. Lâ teşebbehû bi'l-yehûdi ve lâ bi'n-nasârâ. Fe-inne teslîme'l-yehûdi'l-işâretü bi'l-esâbi'i, ve teslîme'n-nasârâ'l-işâretü bi'l-eküffi.*²

Leyse minna menteşebbehe bigayrina bizden başkalarına bizden murat Müslümanlardan başkalarına kendilerini benzetenler bizden değildir. Mahlûkat çok, fakat mahlûkatın en kötüsü mahlûkat beriyye diyorlar

² Tirmizî, "İsti'zân", 7, r. 2695; Taberânî, *el-Mu'cemül-evsat*, VII, 238, r. 7380; Taberânî, *Müsnedü's-şâmiyyîn*, II, 205, r. 1191; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, II, 205, r. 1191; Heysemî, *Buğyetül-bâhis*, VIII, 38, r. 12779; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, IX, 128, r. 25333.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي
نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ

*Innellezîne keferû min ehli'l-kitâbi ve'l-
müşrikîne fî nâri cehenneme hâlidîne fîhâ.
Ülâikehüm şerru'l-beriyye.*³

şerrül beriyye beriyye yürüyen canlılar, canlılar içerisinde mikroplarda dâhildir, mikroplarda dâhildir, yılanlar çıyanlarda dâhildir, mikropta mahlûktur yani. Mikrop halk olunduysa, kendi kendini halk etmiş değildir yani. Mikrobunda haliki bizim halikimiz nasılsa, mikrobunda haliki Allah'tır. Bunun için işte çeşit mikroplar var adını tabi bilemeyiz onların hepsinin ama bugün bizi rencide eden meşhurları var ki onlar kanser mesela çok korkuyor herkes şundan. Çünkü ilacıda bulunmuyormuş,onun acısı da ağır, sancısıda ağır, ödümüz kopuyor ondan fakat bunların en şerlisi dinsizlerdir.

En şerlisi *şerhul beriye innellezine keferu minel kitab velmüşrikin* onlardan başka kim olacak? 05:28 onun için şimdi bakınız bu şerli

³ 98/Beyyine, 6.

mahlûkların huyunu adeta ananesini nasıl
çalıyoruz yahu, sakalını bıyığını başını her çeşit
yapmış ne o? Moda, kimin modası?

Avrupa'nın modası, Avrupa kim? Dinsizler
mi? Dinsizlerin karargâhı bunların bu tarafa
doğru sevk ettikleri hipi mi diyorlar ne diyorlar
o adamlara, e onların hali insana nefret verici
bir hal olduğu halde memleketimiz bu tarafa
kaydı gitti. Kimseye de laf anlatmanın da
imkanı yok, ne yapıyorsun kardeş bak bir
aynaya bak, oo sen ne güzelsin diyor. Hâlbuki
onlara kendimizi benzeteceğimize
Müslümanların kılığına kendimizi benzetsek
fena mı olur dersin. Hiç olmazsa Müslüman
evladına bunun yapmaması lazım yani, her
cihetten yani her bakımdan.

لَيَكُونَنَّ فِي وُلْدِ الْعَبَّاسِ مُلُوكٌ يَلُون أَمْرَ أُمَّتِي يُعِزُّ
اللَّهُ تَعَالَى بِهِمُ الدِّينَ

*Le-yekûnenne fî vüldi'l-Abbâsi mülûkûn
yelûne emre ümmetî yuizzullâhu te'âlâ
bihimü'd-dîne.*⁴

⁴ İbn Asâkir, *Târîhu Dimeşk*, LXXIII, 235, r. -1; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ*, I, 315-316.

Leyekünenne fivurudi'l Abbas mülükün yercune emra ummeti yuizzul'lahuteala bimisli Abbasiler devri bir vakit Emevilerin idaresindeydi idare, sonra Abbasilerin eline geçti. Efendimiz buna işaret buyurmuştur, bir kavim Abbasilerde mülükler melikler verilecek fakat onlar bu dini ızal edecekler. Bu insanlar kıyamete kadar bu dini ızal edecek insanları Cenab-ı hak, din onun olduğu için yaratacaktır, buna kimse önlemeye gücü yetmez. Leyletül kadri, fakat ne olursa olsun, bize düşen vazife kendimize düşen vazife biz Müslümanız elhamdülillah, öyleyse kusurumuz yok. Hepsimizde kusursuz olamayız ama hiç olmazsa Müslüman'a benzemek kâfi bizde, Müslüman'a benzetelim kendimizi, onun için bunu iyi dikkat etmek Müslüman'ın gayriye kendisini benzetenlerin *leyse minna* diyor.

Şimdi kadir gecesi

لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةٌ سَمْحَةٌ طَلْقَةٌ لَا حَارَّةٌ وَلَا بَارِدَةٌ
تُصْبِحُ الشَّمْسُ صَبِيحَتَهَا ضَعِيفَةً حَمْرَاءَ

*Leyletü'l-kadri leyletün semhatün talkatün lâ hârretün ve lâ bâridetün tusbihu's-şemsü sabîhatehâ daîfeten hamrâe.*⁵

leyletül kadr tarifi, leyletün semhatün talkatün la haratün vela barede tusbihu's-şems sabihateha daifeh hamra..... Yumuşak bir gece, sıcakta değil, soğukta değil orta bir hava, *tusbihu's-şems sabihateha daifeh* bugün güneş doğarken gayet zayıf olarak, yani hararetli olarak değil de zayıf olarıktan kırmızı bir renkle doğacaktır buyurmuş.

لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةٌ بَلْجَةٌ لَا حَارَّةٌ وَلَا بَارِدَةٌ وَلَا سَحَابٌ
فِيهَا وَلَا مَطَرٌ وَلَا رِيحٌ وَلَا يُرْمَى فِيهَا بِنَجْمٍ وَمِنْ
عَلَامَةِ يَوْمِهَا: تَطْلُعُ الشَّمْسُ لَا شُعَاعَ لَهَا

Leyletü'l-kadri leyletün belcetün lâ hârretün ve lâ bâridetün ve lâ sehâbe fîhâ ve lâ matara ve lâ rîha ve lâ yûrmâ fîhâ bi-

⁵ İbn Huzeyme, *Sahîh*, III, 331, r. 2192; Tayâlisî, *Müsned*, IV, 401, r. 2802; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, V, 275-276, r. 3419; Makdisî, *el-Muhtâre*, XI, 402, r. 424; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VIII, 538, r. 24052; Ebû Nuaym, *Târîhu İsfahân*, I, 451, r. -1; Muhammed b. Nasr, *Kıyâmu Ramazân*, I, 258.

*necmin. Ve min alâmeti yevmihâ: Tatluu'ş-şemsü lâ şuâ'a lehâ.*⁶

Yine *Leyletü'l-kadr leyletün belecetün la haratun vela barade vela sehabe fiha velareyha* bugün böyle sıcak ve soğuk olmamakla beraber 08:33 gökte bulutta olmaz, yağmurda olmaz, rüzgârda olmaz.

Vela yerma fiha binecmin bu yıldızlarda böyle bazı yıldızların aktığını görüyoruz ya o yıldızların şeysi, öyle bir alamette olmaz. Bunun alameti *tettaliu'ş-şems latüaelha* güneş doğar, şevk ışıksız olaraktan böyle ışıksız olaraktan kendini gösterirmiş.

لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةٌ سَابِعَةٌ أَوْ تَاسِعَةٌ وَعِشْرِينَ إِنَّ
الْمَلَائِكَةَ تِلْكَ اللَّيْلَةَ فِي الْأَرْضِ أَكْثَرُ مِنْ عَدَدِ
الْحَصَى

⁶ İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, III, 327, r. 9543; Taberânî, *Müsnedü's-şâmiyyîn*, IV, 309, r. 3389; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, III, 179, r. 5065; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VIII, 538, r. 24051.

*Leyletü'l-kadri leyletü sâbiatin ev tâsiatin ve işrîne. İnne'l-melâikete tilke'l-leylete fi'l-ardi ekserü min adedi'l-hasâ.*⁷

Leyletü'l kadr leyletü'l-sabia ve tasia ve işrin inne'l-melaike tilke'l-leyle fi'l-ardı ekseru min adedi'l-hasa, kadir gecesi yirmi yedi veya yirmi dokuz dedi, böyle olmak ihtimali beraberdir ki o gecelerde yeryüzüne inen meleklerin adedini tarif etmek mümkün değil. Yeryüzünde ne kadar taş, ufak büyük taşlar varsa onların adedinden daha yüksek. Yeryüzüne bölükten melekler inerlermiş. Allah bunun için *leyle-i kadir* meçhuldur, Ramazanın içerisinde birisinden yirmi yedisine kadar ihtimal var. Fakat Cuma gecesinin muhakkak bir gecesidir onun için Cuma gecesi geçen dersimizde de geçti, leylei kadirden de efdal ondan efdal bir gecede yoktur, leylei kadir. o. Kadir gecesi Kur'an'ı azımuşşamın Peygamber sallallahu aleyhi veselleme nazil olduğu o

⁷ Ahmed b. Hanbel, II, 519, r. 10734; İbn Huzeyme, *Sahîh*, III, 332, r. 2194; Tayâlisî, *Müsned*, IV, 277, r. 2668; Bezzâr, *Müsned*, XVI, 261, r. 9447; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat*, III, 72-73, r. 2522; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat*, V, 159, r. 4937; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, III, 175-176, r. 5042; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VIII, 538, r. 24050.

zaman. Şimdiki kadir geceleri ona taklittir. Ama Cuma geceleri muhakkak gecedir, o geceleri boş geçirmemek çok efdaldır.

مَاءُ الرَّجُلِ أَبْيَضُ غَلِيظٌ وَمَاءُ الْمَرْأَةِ رَقِيقٌ أَصْفَرُ
فَأَيُّهُمَا سَبَقَ أَشْبَهُهُ الْوَلَدُ

*Mâu'r-raculi ebyadu ğalîzun ve mâu'l-mer'eti refîkun asfaru. Fe-eyyühümâ sebeka eşbehehu'l-veledü.*⁸

Mau'r-raculi galizun ebyad vemau'l-mer'eti rakikun esfar, feeyyuhuma sebaka eşbehel veled. ravahu Ahmet İbni Hanbel, Müslim, Tirmizi İbni Mace an Enes hazretleri. Çocukların dünyaya gelmesinde erkeklerin suyunun kalın ve beyaz olduğu, kadınlardaki suyun ise ince ve sarı olduğunu, hangisi daha evvel ana rahmine düşerse çocuk ona benzer, olduğu beyan buyrulmuş. Eşbehe'l-veled ve

⁸ Müslim, "Hayz", r. 30; Nesâî, "Tahâret", 133, r. 200; İbn Mâce, "Tahâret", 107, r. 601; Ahmed b. Hanbel, III, 121, r. 12222; Ahmed b. Hanbel, III, 199, r. 13055; Ahmed b. Hanbel, III, 282, r. 14010; İbn Hibbân, *Sahîh*, XIV, 62, r. 6184; İbn Hibbân, *Sahîh*, XIV, 63, r. 6185; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, I, 80, r. 879; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, I, 154, r. 204; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, V, 299, r. 2920; Ebû Avâne, *Müsned*, I, 243, r. 829; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-sahâbe*, VI, 3506, r. 7942.

evladın benzeyişi ana rahmine hangisinin suyu evvel inerse çocuk ona benzer buyrulmuş. Bu hani anasına benzer, babasına benzer filan diyorlar buradan ileri geliyormuş.

مَاءُ زَمْزَمَ لِمَا شَرِبَ لَهُ: فَإِنْ شَرِبْتَهُ تَسْتَشْفِي بِهِ
شَفَاكَ اللَّهُ؛ وَإِنْ شَرِبْتَهُ مُسْتَعِيدًا أَعَاذَكَ اللَّهُ؛ وَإِنْ
شَرِبْتَهُ لِيَقْطَعَ ظَمَأَكَ قَطَعَهُ

*Mâu zemzeme limâ şüribe lehu: Fe-in şeribtehu testeşfî bihi şefâkallâhu ve in şeribtehu müstaîzen eâzekallâhu ve in şeribtehu li-yakta'a zamaake kata'ahu.*⁹

Mau zemzem lima şuribe leh, fein şeribtehu testeşfi bihi şefakallah Zemzem işte o Mekke-i Mükerrermedeki kuyunun içerisinden çıkan suya diyorlar. Gayet şifalı, leziz ve üç veya dört membadan gelen bir sudur ki açlar

⁹ İbn Mâce, "Menâsik", 78, r. 3062; Ahmed b. Hanbel, III, 357, r. 14849; Hâkim, *el-Müstedrek*, I, 646, r. 1739; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, III, 273, r. 14137; Dârekutnî, *Sünen*, III, 354, r. 2739; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, V, 241, r. 9660; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, VI, 29-30, r. 3832; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat*, I, 259, r. 849; Deylemî, *el-Firdevs*, IV, 152, r. 6470; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, XII, 224-225, r. 34775; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, XII, 226, r. 34785; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, XII, 226, r. 34785.

içince kendilerine tokluk hâsıl olur yemeksiz ekmeksiz çok zamanlar yaşayabilirler. Hastalar ne niyetle içilirse o niyet hâsıl olur, içerken niyet edersin Yarabbi bu suyu içmekle bana şifa ver dersin, bir marazından dolayı, *şefakallah* Allah derde şifa verir onunla, başın ağrıyor, bu suyu Yarabbi bu başımın ağrısının gitmesi için içiyorum bundan bana şifa ver dedin mi bakarsın niyetindeki hal ihlase göre bu baş ağrısı gider senden. Karın ağrıyor, karnımın ağrısı gitmek için Yarabbi bunu içiyorum dersin bakarsın karnın ağrısı da gitmiştir. *Fein şeribtehu testeşfibihi şefakallah* şifa niyetiyle içersen Allah sana ondan şifa verir.

Vein şeribtehu müsteizen eazekallah bir şeyden korkuyorsun, o korktuğun şeyden emin olmak için içiyorsun Yarabbi beni bundan muhafaza et diyerekten istiazeni söylüyorsun Allah seni de o sebeple ondan korur. Hem geleceğe faydası var, hem gideceğe faydası var.

Veinşeribtehu liyakta' zam'ek kataahullah içerken yüreğimdeki hararet gitsin Yarabbi hararetim gitsin diye, yanıklık çünkü hararet olunca kolaycacık gitmez, çok su

içersin karnın şişer, gene hararetin yüksektir kesilmez. Onu içersen dersin ki Ya Rab hararetimin kesilmesi için içiyorum bakarsın içiyorum Allahu Teala ondan o su sebebiyle hararetini giderir. Bunun bir hikâyesini de dinledim hoşuma giden. Bu bizim Mazhar Bey var buraya misafir gelmiş Bursa'dan bizi de çağırmışlardı. Bu efendi genç yaşında hacca gitmiş babası yollamış fakat yayan gitmiş. Yirmi yaşları içerisinde daha kendisi, yayan olarak hacca gitmiş yayan gittiği için tabi o Arabistan'ın sıcaklığında çok yanmış, yüreği fazlaca yanmış. Şimdi dönüş zamanı gelince zemzemin başına gitmiş Yarabbi demiş gelirken çok yandım, şimdi yine aynı yoldan gideceğim, bu yanıklığı benden al demiş. O günden beri ben hala su içmem dedi, su ihtiyacım kesildi. Bu Allah-u Teala'nın şeysidir, lütfudur yani ihlası ile yapıldı mıydı bir dua bu dua insanlara, ha diyeceksin ki suyun faydası var, suyun faydası var ama bu öteden beriden de alınıyor yine, yine buyuruluyor ki,

مَاءُ زَمْزَمَ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ

*Mâu zemzeme şifâun min külli dâin.*¹⁰

Mauzemzem şifaün minkülli daim şifaün minkülli daim minkülli bütün hastalıklara yani kanserine de içinde, neleri var burada, e olmuyor! Olmuyorsa bizim ihlassızlığımızdan olmuyordur, içimizin bozukluğu, ihlasımızın zayıflığı olmuyordur, ihlas ile içsek mükemmel surette olacak. Çünkü. an safiye. Safiye validemizden rivayet, *mauzemzem şifaün minkülli daim* bunun için bizim evlerimizde de vardır, hastalarımız öyle tehlikeli devreye girdi miydi hemen ağızlarına zemzem akıtırız ki Allah imanlarını muhafaza etsin, yanık olarak yürek yanıklığıyla gitmesinler. Çünkü o yürek yanıklığı Allah esirgesin dereleri adamın karnına akıtsalar o yanıklığı söndüremezler.

a. İyilik ve Ahiret Dengesi

مِئَةُ دَرَجَةٍ فِي الْجَنَّةِ مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ
السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَوْ أَبْعَدُ لِلْمُجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

¹⁰ İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, V, 63, r. 23721; Deylemî, *el-Firdevs*, IV, 152, r. 6471; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, XII, 225, r. 34777.

*Mietü derecetin fi'l-cenneti mâ beyne külli dereceteyni kemâ beyne's-semâi ve'l-ardi ev eb'adu li'l-mücâhidîne fî sebîlillâhi.*¹¹

Mietü derecetin fi'lcenneh mabeyne küllü dereceteyn kema beyne's-semâi ve'l-ard, cennette yüz derece vardır, bize izah için. Derecesinin sonu yok, her derecenin arası sevabıyla semaü ve'l-ard sema ile yer arasına kadar uzakta her derecenin arasında o kadar uzak. *Ev eb'ad* daha fazla belki, *bilmücahidin fisebilillah* bu yüz derece Allah yolunda mücahit olan mücahitlere verilir. Allah cümlemize bunların arasına kabul buyursun inşallah.

مِئَةُ أَلْفٍ وَأَرْبَعَةٌ وَعِشْرُونَ أَلْفًا الرَّسُلُ مِنْ ذَلِكَ
ثَلَاثِمِئَةٍ وَخَمْسَةِ عَشَرَ جَمًّا غَفِيرًا قُلْتُ: يَا رَسُولَ
اللَّهِ كَمْ عِدَّةُ الْأَنْبِيَاءِ؟

Mietü elfin ve erbe'atün ve işrûne elfen.
er-Rusulü min zâlike selâsü mietin ve hamsete

¹¹ Müslim, "imâre", r. 116; Nesâî, "Cihâd", 18, r. 3131; Abd b. Humeyd, *Müsned*, II, 94, r. 920; Ebû Avâne, *Müsned*, IV, 466, r. 7358; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, IX, 266-267, r. 18493; Begavî, *Şerhu's-sünne*, X, 347, r. 2611; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, IV, 310, r. 10646.

*aşere cemmen ğafîren. Kültü: Yâ resûlallâhi kem iddetü'l-enbiyâi?..*¹²

Mietü elfin ve erbaatun veişrune elfen elfen errusul min zalike selase mietu vehamsete aşer bu uzun bir hadis, arkasında cenabı peygamberden sormuşlar ya resulullah bu gönderilen rusullerin adedi ne kadardır?

Şimdiye kadar ne kadar peygamber gelmişler. Buyurmuşlar ki yüz yirmi dört bin peygamber gelmiştir, bunlardan üç yüz on beş tanesi rusuldür. rusûl ile enbiya arasında bir fark var, nebi rusul. Nebilerin sayısı yüz yirmi dört bin, rusullerin sayısı üçyüzonbeş. Bazı eserlerde isimleri de yazılıdır.

مَا الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا كَمَا يَمْشِي أَحَدُكُمْ إِلَى الِئِمِّ
فَأَدْخَلَ إصْبَعَهُ فِيهِ فَمَا خَرَجَ مِنْهُ فَهُوَ الدُّنْيَا

¹² Ahmed b. Hanbel, V, 264, r. 22288; İbn Hibbân, *Sahîh*, XIV, 69, r. 6190; Hâkim, *el-Müstedrek*, II, 288, r. 3039; Beyhakî, *Esmâ ve's-sıfât*, I, 517, r. 440; Taberânî, *el-Mu'cemül-kebîr*, VIII, 217-218, r. 7871; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, I, 159, r. 725; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, XI, 482, r. 32277.

*Me'd-dünyâ fi'l-âhireti illâ kemâ yemşi
ehadüküm ile'l-yemmi fe-edhale isbiahu fîhi.
Femâ haraca minhü fe-hüve'd-dünyâ.*¹³

*Me'd-dünya fi'l-ahirah illakema yemşi
ehadüküm ile'l-yemm, feedhale isbaahu fih,
fema harece minhü fehüve'd-dünya.* Dünya ile
ahiret ahireti anlatabilmek için dünya ile
ahireti anlatabilmek için şöyle bir misal verdi
efendimiz. Biriniz denizde yürüyorsunuz, suda
yürüyorsunuz, bu suda yürürken parmağınızı
suya soktunuz, çıkardınız o suyun içindeki o
deniz suyunun içindeki parmağınıza bulaşan su
ne kadardır? Denizden ne kadar su eksiltmiştir
o parmağındaki su? Buna biz hiç deriz di mi
ya, denize nispetle parmağa geçen su hiçten
ibaret, işte dünya bu parmaktaki su, ahiretteki
o deryadır. Şimdi sen, ben o deryayı
bırakıyoruz bu parmaktaki suyun üzerinde
dönüyoruz mütemadiyen, canım işte o işte bir
an, bir zerre asıl derya öte tarafta yani ahiret,
onun için *ve'l-ahiretü hayrun ve ebka* ahiret

¹³ Hâkim, *el-Müstedrek*, IV, 355, r. 7898; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, XIII, 76, r. 9976; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, XX, 302, r. 717; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, III, 195, r. 6136; İbn Ebî Âsım , *el-âhâd ve'l-mesâni*, II, 125, r. 837.

hayırlı ve baki, dünya fani neden fani işte görmüyor musun yahu ana baba nereye gitti, dedeler komşular nereye gitti hepsi gidiyor işte, demek ki fani, duruş yok burada, herkes sırası geldi mi gidiyor, onun için gideceğin yere bak, orası baki ve hayırlı bir yer, orası orda cennetle cehennem var, başka şey yok, istersen cennete doğru kendini at, istersen bu tarafa at, burası seçme yeri, Allah cümlemizi akıllı olup cennet yolunu seçen kullarının arasına kabul etsin.

Şimdi birde ölülerimizi gömüyoruz ya mezara, bu gömdüğümüz ölülerimiz kimler olursa olsun, akraba-ı taallukatlarımızdan bunların halini bize izah ediyor.

مَا الْمَيِّتُ فِي قَبْرِهِ إِلَّا شِبْهُ الْغَرِيقِ الْمُتَغَوِّثِ
يَنْتَظِرُ دَعْوَةً مِنْ أَبِي أَوْ أُمِّ أَوْ وَلَدٍ أَوْ صَدِيقٍ ثِقَةٍ فَإِذَا
لَحِقَتْهُ كَانَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا وَإِنَّ اللَّهَ
عَزَّ وَجَلَّ لَيُدْخِلُ عَلَى أَهْلِ الْقُبُورِ مِنْ دُعَاءِ أَهْلِ
الدُّنْيَا أَمْثَالَ الْجِبَالِ وَإِنَّ هَدِيَّةَ الْأَحْيَاءِ إِلَى
الْأَمْوَاتِ الْإِسْتِغْفَارُ لَهُمْ وَالصَّدَقَةُ عَنْهُمْ

*Me'l-meyyitü fî kabrihi illâ şibhü'l-ğarîki'l-müteğavvisi yentaziru da'veten min ebin ev ümmin ev veledin ev sadîkin siketin fe-izâ lahikathu kâne ehabe ileyhi mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ ve innallâhe azze ve celle le-yudilu alâ ehli'l-kubûri min duâi ehli'd-dünyâ emsâle'l-cibâli ve inne hediyyete'l-ahyâe ile'l-emvâti'l-istiğfârü lehüm ve's-sadakatü anhüm.*¹⁴

Melmeyyit fikabrihi meyyit kabrinde bu kadar bunalmıştır ki, kim olursa olsun, o kadar bulanık bir durumdadır ki şiddetli bir haldedir ki, sen onu biz evimizden çıkarttılar, bizi başka bir eve attılar sıkılıyorruz birde yani rahatımızı bozuyoruz diyerekten ve bu dünyasını bırakmış, bu karanlık toprağın içerisine girmiş örtülmüş, artık şeysi kalmamış bir ilgisi kalmamış dünya ile onun hali hiç yani tasavvurumuzu herhalde, herhalde haricindedir. Onun için *illa şibhu'l garik* garik suya batmış suya batmış bir insan, *el-müteğavvis* yardımcı bekliyor imdat bekliyor, aman yok mu beni kurtaracak filan sudan

¹⁴ Deylemî, *el-Firdevs*, IV, 103, r. 6323; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, XV, 694, r. 42783.

yukarı çıkıyor, bağılıyor aman kurtaracak kimse yok mu diyerekten. Ölülerimizi gömüyoruz ya mezara, o gömdüğümüz ölülerimiz kimler olursa olsun, akraba-ı taallukatlarımızdan bunların halini bize izah ediyor.

Me'l-meyyit fi kabrihi meyyit kabrinde bu kadar bunalmıştır ki, kim olursa olsun o kadar bunalık bir durumdadır ki şiddetli bir haldedir ki sen onu bizi bu evimizden çıkarttılar, bizi başka bir eve attılar sıkılıyoruz birde yani rahatımızı bozuyoruz diyerekten ve bu dünyasını bırakmış, bu karanlık toprağın içerisine girmiş örtülmüş, artık şeysi kalmamış bir ilgisi kalmamış dünya ile onun hali hiç yani tasavvurumuzu herhalde, herhalde haricindedir. Onun için illa *şibhu'l garik* garik suya batmış suya batmış bir insan, el müteğavvis yardımcı bekliyor imdat bekliyor, aman yok mu beni kurtaracak filan sudan yukarı çıkıyor, bağılıyor aman kurtaracak kimse yok mu diyerek onun haline benzetiyor,

*Yentaziru daveten min ebin ev ummin evveledin evsadi*k. Bu suya düşmüş boğulmak üzere olan insanın haline benzetilmiş, bu ölen

insan *yantazirü* intizar ediyor daveten bir duaya *min ebin ev ummin* babadan mı olur, anadan mı olur, *evveledin* yavrusundan mı olur yahut bir dostundan mı olur, böyle bir gelecek duayı bekliyor sikaten itimat ediyor ki onların duası beni kurtaracaktır buradan. Nasıl ki suya düşene bir el uzatırsan bir simit atarsan kurtarmak için bu da öyle. *Feizalehikathü* bir Elham okudun, yarap bunun sevabını yolla ona dedin yolladım ona dedin kâfi...

Kane ehabbe ileyy mine'd-dünya vema fiha o elhamın sevabı Elham değil de gönderdiğin her neyse yani hatim olsun, Kur'an olsun, sadakaların olsun, hayırların olsun, bu ona o kadar sevgilidir ki, *mine'ddünya vemafiha* dünya ve dünyanın içinde neleri varsa altını gümüşü zineti işte neleri varsa, onlardan daha sevgilidir bu mevtaya gönderilen bir fatihanın sevabı. Onun için anayı babayı şeyi geçmişlerimizin hepsini, bağz ana baba olursa muhakkak suretle geçen ki ders geçti ya, en mühim olan şey, *ya'mele'l âgg, ya'mele'l bârr maşae enya'mele* anasına babasına iyilik edenler hayatlarında yani analarının babalarının kıymetini bilip de bunlar

bizim dünyaya gelmemize vesile oldular ve bizim büyüüp yetişmemize vesile oldular, bu kadar zahmet meşakkatler çektiler diyerekten onlara karşı gayet hürmetkâr, saygılı, elini öpmeden kapıdan çıkmaz, gelince ellerini öper, efendim çeşitli ikramlar yapar onlara, ha bunlar kabahat kusurları ne kadar olursa olsun muhakkak Allah-u Teala cenneti, *felenyüdhile'n-nar* bunları ateşe atmayacak, anasına ve babasına yaptığı ikramdan naşit Cenabıhak bunların kusurlarını affederekten cehennemlik yapmayacaktır.

Bir hikaye naklederler, Musa *aleyhisselamın* zamanında bir adam Musa *aleyhisselam* cennetteki Musa *aleyhisselamın* kendisi Yarab Cennette acaba benim arkadaşım kim olacak diye böyle bir teberruda bulunur. Cenab-ı hakta işte filan yerdeki filan adam demiş senin cennetteki komşun. Gitmiş bakmış, yahu bu adam bizim cennette nasıl komşum olur? Beklemiş bakayım bu adamı kontrol edem demiş nereden liyakat kesbetti de cennette komşu olacak bana. Demiş ben sana bu akşam misafir olacağım, kabul eder misin beni? Hay hay buyur ve başka meseleler

bunlar gitmişler eve, derken adam bir şişe meyhaneden rakı almış. Musa *aleyhisselamin* içi büsbütün bozulmuş, yahu demiş bu adam rakıda aldı burada, bu bana cennette nasıl dost olacak demiş. Öteden de bir fahişe kadın almış yanına, büsbütün içi bozulmuş götürmüş eve bunları, şişeyi kırmış atmış, o kadını da hapsetmiş. Demiş al bir abdestte burada namaz kıl demiş senin paranı vereceğim ben demiş, tövbekâr ettirmiş buna namaz kıldırılmış, orda bir şeyde asılı bir yatak yeri varmış, onu indirmiş onun içerisinde ihtiyar bir kadıncağız, temizlemiş, efendim giydirmiş kuşatmış, yıkamış mikamış, yemeğini yedirmiş içirmiş, yine onu öyle hayvanlar zarar vermesin diye yukarıda bir yere koyuyormuş. Bu da Allah seni cennette Musa'ya arkadaş etsin diyormuş duası da bu oluyor kadıncağızın. Bu kadıncağızın duası üzerine Cenabıhak bu adamı cennette Musa *aleyhisselama* yoldaş yapıyor, niye aldın? Demiş bir adamın içmesine mani olmak için aldım, kurtarmış oldum niye aldın e o kadını? O kadında birisinle günaha girecekti demiş, onu da o günden kurtarmak için aldım demiş.

Niyetler, Allah affetsin hepimizi de bu ana baba bu küçük büyük yalnız öldükten sonra o hakukları yine bakidir. Öldü diye onu atma yabana, öldükten sonra yine her gün okumak onlara vazifemizdir, hayattaki gibi. Ondan sonra onların dünyada dostları var idi ölmezden evvel, ölmezden evvel dostları ile yine ilgini yine kesmeyecek o dostlarla yine dostluk edeceksin, o dostluğu ettiğın müddetçe baban orada rahat eder. Dostları ile dostluğu kestiğın takdirde onlar orada rahatsız olurlar. Bunun mukabilinde ana babaya hürmet etmeyenler ne kadar efendim Müslümanlık tasarlarsa taslasınlar, sofuluk tasarlarsa taslasınlar onların cennete girmeleri Allah muhafaza.

Demek ki, ölü kim olursa olsun, ölü göçmüş ahirete, ona o bir duaya muhtaç onun için camilerimizde elhamdülillah, beş vakit namazlarımızda dua ederken hep bütün geçmişlerimizde toptan olarak hiç olmazsa anar onlara dualar ederiz, ama akraba taallukat hususi olarak isimlerini anaraktan filanın filanın filanı ruhlarına bağışladım diyerekten hem kendi yarın da gidecek hepimiz

gideceğiz yarın, gideceğimiz o gün için bir hazırlığımız edilmiş olur.

Yine diyor ki, *veinnallahe azzevecell*, aziz Allah diyor, *leyüdhilu ala ehli'l kubur*, *leyüdhilu ala ehlil kubur* ehli kubura yani mezardakilere Cenab-ı hak intikal eder, *minduai ehliddünya* ehli dünyanın dualarından onlara intikal eder *emsale'lcibal* dağlar gibi hediyeler. *Ve hediyyeten ehyai ile'lemvat* dirilerin ölümlere olan hediyesi ne olacak? *el-İstiğfaru lehum* onlar için mağfiret talep edeceksiniz. Ya Rab onlarda hatadan salim değillerdi, affet bunları da Yarabbi, anam için babam için kardeşlerim için dostlarım için ve's-*sadakatu anhum* onlar namına sadaka vermek, onlar namına sadaka vermek ve onlar namına istiğfar edersin onların affını Allah-u Tealadan istemek, işte bu dünyadakilerin ahirettekilerine hediyelerinin başlıcasıdır.

مَا آتَى اللَّهُ تَعَالَى عَالِمًا عِلْمًا إِلَّا أَخَذَ عَلَيْهِ
الْمِثَاقَ: أَنْ لَا يَكْتُمَهُ

*Mâ âtallâhu te'âlâ âlimen ilmen illâ ehaze aleyhi'l-mîsâka: En lâ yektûmehu.*¹⁵

Ma etallahuteala alimen ilmen illa ahaze aleyhilmisak enlayektumehum Cenab-ı hak celle ve ala peygamberlerden de bir söz almıştır. Ben sizi vakti ezelde yani *elestibürabbiküm* dediğimiz ruh âlemindeki sizi ben dünyada peygamber olarak gönderdiğim vakitte size söylenenleri siz kavimlerinize söyleyecek misiniz, söyleyeceğiz dediler. Bu söz üzerine geldiler ve bu sözlerini ifa ederekten gittiler. Ha onun gibi Cenabı hak âlimlerden de böyle bir söz almış, bizde size ilim vereceğim ama bu vereceğim ilmi saklamadan olduğu gibi söyleyeceğinize söz veriyor musunuz? Veriyoruz, hadi verirsiniz verirsiniz, sözünü yaparsanız ne ala, yapmazda saklarsanız, korkarsanız o zaman şeyden kovulmuş olursunuz Allah esirgeye.

مَا آتَاكَ اللَّهُ مِنْ أَمْوَالِ السُّلْطَانِ مِنْ غَيْرِ مَسْأَلَةٍ وَلَا
إِشْرَافٍ فَكُلْهُ وَتَمَوَّلْهُ

¹⁵ Deylemî, *el-Firdevs*, IV, 84, r. 6263; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, X, 190, r. 29000; İbn Adî, *el-Kâmil*, III, 99.

*Mâ âtakallâhu min emvâli's-sultâni min gayri mes'eletin ve işrâfin fe-külhü ve temevvelhü.âfin fe-külhü ve temevvelhü.*¹⁶

Ma etakellahu min emvali's-sultan mingayri meseletün velaişraf fekülhu vetemevvelhu sultanların ve size verdikleri mallardan ki siz onları istemeyerek istemiyordunuz, siz istemeyerek yüzseyü dökmeyerek size onların mallarından bir mal gelirse bunu alın yiyin ve onlardan istifade ediniz buyurulmuş.

مَا أَبَالِي مَا أَتَيْتُ إِنْ أَنَا شَرِبْتُ تَرِيًّا قَا أَوْ تَعَلَّقْتُ
تَمِيمَةً أَوْ قُلْتُ الشَّعْرَ مِنْ قَبْلِ نَفْسِي

*Mâ übâlî mâ eteytü in ene şeribtü tiryâkan ev taallaktü temîmeten ev kultü's-ş'a're min kibeli nefsî.*¹⁷

¹⁶ Ahmed b. Hanbel, VI, 452, r. 27557; Ahmed b. Hanbel, V, 195, r. 21699; İbn Asâkir, *Târîhu Dimeşk*, XI, 27, r. -1; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VI, 462, r. 16556; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VI, 524, r. 16829.

¹⁷ Ebû Dâvud, "Tıbb", 10, r. 3869; Ahmed b. Hanbel, II, 167, r. 6565; Ahmed b. Hanbel, II, 223, r. 7081; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, V, 57, r. 23664; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, IX, 597, r. 19633; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat*, VIII, 59, r. 7959; Deylemî, *el-Firdevs*, IV, 96, r. 6300; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, V, 103, r. 8401; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, III, 574,

Maubali ma ateytũ inne ene řeribtũ tiryakan ev taallaktũ temimeten ev kultũ’ř-ři’ra minkıbeli nefsi ben bu üç şeyi yapmadım diyor, yapmamda, tiryak içmem, içmedim içmemde, tiryak şifa fakat o yılanın etiyle beraber yapılan bir şeymiş nasıl zehiriyle yahut, bazı şeylere faydalı oluyor demek ama ben içmedim onu. Fakat yılanın gayrısından yapılırsa o içilir demiş. *Ev taallaktũ temime* boynuma bu çocukların nazarlık dedikleri şeyler bu çocuklara takarız, bazı insanlarda boyunlarına taşırılar, bazı insanlarda işte cin çarpmasın diyerekten muska kullanırılar yani. Ben bunları yapmadım, yapmadım ve şiirde söylemedim, şiiri de sevmez. Bu boyunlara asılan muskaları da sevmez ve şifa niyetine haramdan olan şifaları da haramdan olan şifa şeylerini de kullanmam dedi. Yani şimdi bazı insanlar gerek konyaktan gerek şaraptan bir fayda vardır diyerekten bazı yanlış şeylerle sözlerle aldanaraktan yaparlarsa büyük hata etmiş olurlar. şuna çok dikkat edin

r. 7958; Ebũ Nuaym, *Hilyetũ’l-evliyâ*, IX, 308, r. -1; İbn Cerîr (Taberî), *Tehzîbü’l-âsâr*, II, 639, r. 947.

مَا آمَنَ بِى مَنْ بَاتَ شُبْعَانَ وَجَارُهُ جَائِعٌ إِلَى جَنْبِهِ
وَهُوَ يَعْلَمُ بِهِ

*Mâ âmene bâ men bâte şeb'âne ve câruhu câiun ilâ cenbihi ve hüve ya'lemu bihi.*¹⁸

ma amenebî ma amenebî bana iman etmiş sayılmaz, *ma nefy* işlerdir *nefy*, *amenebih* bana iman etmiş sayılmaz kim?

Men bate şe'ban doyuraraktan karnını yatan, karnını doyuraraktan yatan insan bana iman etmiş sayılmaz, nasıl olaraktan? *Vecaruhu câi'* konu komşusu yanı başındaki komşusu aç olduğu halde yanı başındaki komşusu aç olduğu halde ona hiç nazarı dikkate almadan karıncağızını doyurup yatan insan bana iman etmiş sayılmaz.

Vehüve ya'lem biliyor ki komşusu aç, aç, alakadar olmuyor. Ne kadar acı bir şey yani, bu

¹⁸ Hâkim, *el-Müstedrek*, II, 15, r. 2166; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, VI, 164, r. 30359; Abd b. Humeyd, *Müsned*, I, 231, r. 694; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, V, 92, r. 2699; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, X, 5, r. 19668; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, V, 76-77, r. 3117; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, VII, 454-455, r. 5272; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, XII, 87-88, r. 9089; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, I, 259, r. 751; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, VIII, 167, r. 13554; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, IX, 53, r. 24904; Buhârî, *el-Edebü'l-müfred*, I, 39, r. 112.

ne kadar acı bir şey, bugünkü hadiselerin dünya üzerinde bizde de değil her bir tarafta bu hadiselerin zuhuruna sebep hep kendi nefislerimizle meşgul olup etrafımızı görmemekten ileri geliyor hepimiz bunun mesuliyeti altındayız. E mümkün olur mu bu, şimdi eskiden bir köy olur da köyde beş kişi on kişi şu fakirdir, şu muhtaçtır, ona bir şey verelim. Fakat bu memlekette bir apartmanın içindekini tanımaya insanlar bugün aciz durumda, bir apartmanda on daire yirmi daire var, birbirleriyle ilgisi yok hiç kimse kimseyi zor tanır. O ona gitmez, o ona gitmez, sen kimsin diye birbirlerine isimlerini de belki bilmezler. E bu bizim için çok acı bir şey, Allah kusurlarımızı affetsin ama bu büyük memleketlerde bunların tatbiki de çok zor şimdi niçin? Huylar ayrı, ananeler ayrı, görüşler ayrı ben ona gidip de başımı belaya mı sokacağım diyor. Allah esirgeye, dün bir kardeş geldi, şimdi kız kardeşini birisi kaçırmış, sonrada Allah'ın emriyle vermişler. Fakat adamda din iman namına bir şey yok diyor, yetişen bir çocuğunu da altı aylıkken öldürmüş adam, ihbar etmişler hapse atmışlar. Şimdi

ıkacak diye adamcağızın yüreği patlıyor, ikide bir haber yolluyormuş ki silsilenizi kazıyacağım sizin diyerekten. şimdi bu bu bu gibi huylu insanlarla insan nasıl ünsiyet eder yani, nasıl buna götürüp de ekmek vereceksin, yemek vereceksin, besleyeceksin. Allah affetsin kusurlarımızı, ama ne olursa olsun yine ibare aklıma gelmedi, insanlar gördükleri iyiliklerin klesidirler, insanlar *el-ihsan abid'l-insan*, *el-insan abid'- ihsan*, *el-insan abid'l-insan* insanoğlu ihsanın kölesidir. İhsan iyiliklerin yani iyilikler gördü myd sana teba'sus etmek mecburiyetinde kalır, hiç beğenmediğin insan, o ihsandan maduttur ki etrafındaki insanları görürsün dinli dinsiz, Allah'ın kuludur. Allah'ın kulu olduğu için Allah'ın kullarına acımak bakımından onlara bakmak ikramda bulunmak, ihsanda bulunmak, a sefil bırakmayıp öyle onlarında imdadına yetişmek vazifemizken yapmadığımızdan dolayı mesul olacağız. Bu mesuliyete hepimiz müşterek. Bunun da Allah yardımcımız olsun, işte şimdi bereket şimdi bir takım kanunlar çıkıyor, herkese azıcık bir aylık bağlıyorlar, işçidir, mişidir dedi evde kaldı diyerek. E bir mezarları olur inşallah

geçinmeye de daha çoğalsın da inşallah tüm muhtaçlara böyle şey verilsin yardım verilsin, bu tabi yardım veril bilemeyiz de bu işi, tabi memleket çapında yapılacak teşkilatlarla bunlar pekâlâ önlenir yani. Muhtarlar vasıtasıyla sair vasıtalarla fakir fukaralar tespit olunur. Listeler verilir devlete, devlette onlara bizim vereceğimiz boyutlardan onları da taksim eder verir, o zaman hep kendi elimizden götürüp vermek şart değil ya! Onun için böyle cemiyetleri kurmadığımızdan dolayı yine ayrı mesulüz. Bunu yapabilmek tabi fıkrayı bulmak zorda, ama böyle bir cemiyet yaparsak fukaralar bulunur, birileri bulunur, yazılır listelere eh hâsıl olan paralardan da isabet eden kısımları verilir, yetmezlerse biraz daha verin derler vericilere, biraz daha çoğaltılır, e onlarda rahat ederler.

b. Ruhaniyet ve Maneviyat Üzerine

Düşünceler

Enesin rivayeti

مَا أَتَيْتُ الرُّكْنَ الْيَمَانِيَّ إِلَّا لَقِيتُ عِنْدَهُ أَلْفَ أَلْفٍ
مَلَكٍ لَمْ يَحْجُوا قَبْلَ ذَلِكَ

*Mâ eteytü'r-rükne'l-yemâniyyi illâ lakîtü indehu elfe elfi melekin lem yahuccû kable zâlike.*¹⁹

ma etitu'r-rukne'l-yemani illa lekîtu indehu elfe elfi melek, lemyehuccu kablezalik
Ebu Hureyre rivayetinde şimdi bak gözden göze bak şimdi. Şimdi peygamberdeki göz bir de bizdeki göz. Onun gözü de bizim gözü gibi bir göz tabi işte, ama onun gördüğü biz niçin göremiyoruz?

E o peygamber gözü, eh peygamber gözü ama Allahu teala bütün insanlara bu imkânı ve bu kabiliyeti vererekten insanı ekremi mahlûkat olarak yaratmış. *lailaheillallah muhammedun resulullah* diyenler. İnsanlara bu kabiliyet ve bu haslat var bu nuru var fakat biz bu nurları köreltmişiz, karartmışız, saklanmış içimizde bunlardan istifade edip göremiyoruz. Yoksa o biz de ruhumuzu temizlese biz gözlerimizde peygamberin gördüğü gibi görecektir ki *ruknu'l-yemani* denilen köşe o kabenin haceri esvete varmadan evvelki köşesi haceri esvetten evvelki köşe. Bu

¹⁹ Deylemî, *el-Firdevs*, IV, 59, r. 6188; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, XII, 220, r. 34756.

köşede diyor milyonlarca melek hac için gelmişler, orada gördüm bunları diyor. Bunlar bir kere geliyorlar, bütün melekler bir kere gelmekle tavaf ederler giderler, bir gelen bir daha gelmez. O kadar Allahu tealanın meleği çoktur, fakat bizim gibi üçyüz beşyüz değil, milyonlarca insanlar *velemyehuccu kablezalik* hac üzere gelmişlerdir bu vazifeyi yaparlar Peygamber *sallallahu aleyhi vesellem* efendimizde onu görmüş bize beyan ediyor. Lekitu diyor, mülaki oldum, karşılaştım, onlarla karşılaştım. Bunun için bir insanında bir sürü meleği var yani bizde de var bir sürü melek ama gözümüzün muhafız melekleri vardır, ağzımızın muhafız melekleri vardır, kulaklarımızın muhafız melekleri vardır, midemizde muhafız melekler vardır, vazifeli melekler vardır. O yediklerimiz işte diyorlar ki mide şöyle yapıyor mide böyle yapıyor şu taksim şöyle oluyor. Hiç öyle bir makine var mı ki kendi kendine iş becersin, var mı öyle kendi kendine iş beceren bir makine? Her makinanın başında bir pilotu var, bir makinisti var bilmem nesi var, işte bu içimizdeki devri ifa eden bir sürü melekler vardır, biz onlardan da

haberimiz yoktur. Onun için kötülükler yaptığımız vakitte o melekler müteezzi olurlar.

مَا أَتَقَاهُ! مَا أَتَقَاهُ! مَا أَتَقَاهُ رَاعِي غَنَمٍ عَلَى رَأْسِ
جَبَلٍ يُقِيمُ فِيهَا الصَّلَاةَ!

*Mâ etkâhu! Mâ etkâhu! Mâ etkâhu râiye
ğanemin alâ re'si cebelin yukîmu fîhe's-
salâte.*²⁰

Maetka, maetka, maetka üç defa övdü, ne güzel müttaki insan ne edilecek, mülaki, *rai ganim* bir koyun güdücü, koyun güdücü bir adam *ala ra'si cebel* dağ tepelerinde koyunlarını sürüp otlatıyor ama *yukimu fihessalah* orada kimseler yok, ezan vakti geldi mi ezanı okuyor, namazcağızını orada kılıyor, ha ne kadar mütteki bir insan ne taci olunacak bir insan diyerekten üç defa onu övdü.

مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فَتَفَرَّقُوا عَنْ غَيْرِ ذِكْرِ اللَّهِ إِلَّا كَأَنَّمَا
تَفَرَّقُوا عَنْ جِيْفَةِ حِمَارٍ وَكَانَ ذَلِكَ الْمَجْلِسُ عَلَيْهِمْ
حَسْرَةً

²⁰ Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, VIII, 168, r. 7707; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, IV, 66-67, r. 6258; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, III, 90, r. 5639.

*Me'ctemea kavmun fe-teferrakû an zikrillâhi illâ ke-ennemâ teferrekû an cîfeti himârin ve kâne zâlike'l-mecslisü aleyhim hasreten.*²¹

Mectemea kavmun feteFerraku angayri zikrillah bir cemaat toplanmışlar, bu topluluk nerede olursa olsun, camide toplansın, kahvede toplansın, başka toplantı parti toplantısında olsun, nerede olsun toplantı yere toplanmışlar konuşacaklar, muhabbet edecekler, muhabbetleri filan, eh oturuyorlar saat on onbir oniki muhabbet devam ediyor, hadi Allah'a ısmarladık deyip ondan sonra gidiyorlardı, haa *illa angayri zikrillah illa keenema teferreku an cifeti himarin vekane zalike'l-meclis aleyhim* bu Allah-u Tealanın zikrinden gayri şeylerle toplanıpta dağılanlar muhabbet etmişler eğlenmişler, yemişler, içmişler dağılıyorlar. Bu dağılanlar, ancak bir himar dediği merkep merkep cifesinden

²¹ Ebû Dâvud, "Edeb", 31, r. 4856; Tirmizî, "Daavât", 8, r. 3380; Ahmed b. Hanbel, II, 389, r. 9052; Ahmed b. Hanbel, II, 515, r. 10680; Ahmed b. Hanbel, II, 527, r. 10825; Hâkim, *el-Müstedrek*, I, 668, r. 1808; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, IX, 157, r. 10169; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, II, 75, r. 537; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, I, 423, r. 1813.

dağılanlar gibi, merkep cifesinin başına toplanmış bu hayvanları biliyorsunuz, o hayvanlar gibi oradan dağılıyorlar, ona teşbih olmuş, *illakeennema teferreku an cifeti himar* bir himarın cifesinden dağılanlar gibi dağılıyorlar.

Vekane zalikel meclis bu meclis ki dağıldılar. Bunlar ne kadar çok olursa olsun, aleyhim hasbe devrin yarın kıyamette ah neden o günkü o meclisi böyle boşu boşuna lahviyatlarla geçirdik husranı yetecek onlara. Çünkü o gün sevaplar verilirken onların o andaki hareketlerinden dolayı bakacaklar defterleri eline verilmiş çok hasret çekecekler, Allah affetsin kusurlarımızı. Onun için böyle meclislere toplanıldığı vakitte hiç olmazsa bir iki aşır okunur bir tesbih çekilir, dua bilen varsa bir dua okur, *subhanallah vebihamdihî, eşhedüenlailaheilla ente vahdehu laşerikeleh* gibi buna benzer dualarla bu meclisteki hatalar silinir. Bir tevbe-i istiğfarla Yarabbi bu meclisteki yaptığımız hatalarımıza karşıda tevbe ettik istiğfar ediyoruz diye bir istiğfarda yapılır da inşallah umut olunur ki bunlar silinir de o hasretlik üzerimizden kalkar.

مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ عَلَى ذِكْرِ إِلَّا حَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ وَعَشِيَتْهُمُ الرَّحْمَةُ

*Me'ctemea kavmun alâ zikri illâ haffethümü'l-melâiketü ve ğaşıyethümü'r-rahmetü.*²²

Me'ctemea kavmun ala zikrin illa haffethumu'l- melaikah vegaşıyethumu'r-rahme bu bilhakis bir kavim toplanmışlar, Allahu tealanın zikri için, gerek vaazı nasihat etmek, gerek Kur'an okumak, dinlemek veyahut sait ezkar ile meşgul olmak suretiyle toplanmışlar, bu toplandıkları vakitte, *illa haffethumu'l-melaikeh* melekler onları gelir tavaf eder, bunları gelir tavaf eder biz Kabe'yi nasıl tavaf ediyorsak, onlarda bizi tavaf eder ve bizim meclisimizi ziynetledirler güzel kokular dağıtırlar bize, yüzümüze içimize neşeler verirler, buradan sürur ile kalkarız, sevinçlerle kalkarız, *vegaşıyethumurrahme*

²² Ebû Dâvud, "Salât", 349, r. 1455; [Rızkullah et-Temimi'nin *Emali'sinde ve İbnü'n-Neccarda bulunamadı.*

بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ تَعَالَى يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَيَذَّارِسُونَهُ بَيْنَهُمْ؛ إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ وَعَشِيَتْهُمْ الرَّحْمَةُ وَحَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ *lafızlarıyla Müslim, Ebu Davud ve İbn Mace'de yer alan bir rivayettir.].*

rahmeti ilahiyede orada nazil olur, bir rahmeti ilahiye'nin nuzulu vardır. Onun için cenabı peygamberin duasında rahmeti ilahiye ilişilmeyince nasıl gökten yağmur gelmeyince yerimizden mahsuller olmuyor, kıtlıklar oluyor, felaketler oluyor, işte gönülleri rahmeti ilahi nazil olmayınca böyle felaketler doğuyor. O rahmeti ilahiye'nin nuzulüne sebep zikir meclislerinde toplantılar. Ayrıca hepimizin yine her zaman yapmaya muhtaç olduğumuz dualardan birisi Ya Rab senin öyle rahmetini isterim ki benim kalbimi hidayete eriştirsın, kalbimin hidayete erişmesine vesile olacak rahmetini esirgeme Yarabbi lutfet bana diyerekten ama böyle bir kereyle olmaz, çok çok. E onlar bir kere söylüyorlarmış, biz onlar gibi adam olsak bize de bir kere yetecek ama bir onlar gibi adam değiliz ya, çok söylemek lazım bize.

مَا اجْتَمَعَ ثَلَاثَةٌ فِي حَضْرٍ أَوْ بَدْوٍ لَا تُقَامُ فِيهِمُ
الصَّلَاةُ إِلَّا اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ

*Me'ctemea selâsetün fî hadarin ev bedvin lâ tükâmu fîhimü's-salâtü ille'stahveze aleyhimü's-şeytânü.*²³

Bakınız *meştema selasetün fi hadara ev bedv* yani gerek seferi günlerde, gerekse gerekse hazari hazari vakti yani misafir olmadığı zaman, gerek misafir olduğu zaman, gerek misafir olmadığı zaman yerli olduğu zamanda üç kişi bir araya gelirse bu üç kişiden birisi *latukam* kalkıp da kamet getirmez *fihimu's-salah* namazı kılmazlar, üç kişi fakat namaz kılmıyor. *latukamu fihimu's-salah* onlar namaz kılmıyorlar o üç kişi *ille'stehveze aleyhimü's-şeytan* muhakkak şeytan onlara galebe çalar onları aldatır ve kendi yoluna sürükler onları. Demek ki namazın ne kadar havaidi var ki üç kişide olsak namaz vakti geldi mi kalkarız birimiz ezan okur, birimiz kamet getirir, birimiz imam olur, e benim imamlıktan haberim yok yani yapamam, yapamam olmaz, elhamı bilmiyor musun? Pekâlâ, biliyorsun ya, işte elhamını okursun kulhuvalayı biliyorsun

²³ Taberânî, *Müsnedü's-şâmiyyîn*, II, 274, r. 1329; İbn Asâkir, *Târîhu Dimeşk*, XXIV, 405, r. -1; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VII, 585, r. 20371; Temmâm, *Fevâid*, II, 248-249, r. 1650.

onu da okursun olur namaz. Çünkü ümminin ümmiye imamlığı caiz, namazı tek tek evde kılmaktan birisi imam olur, ikisi de arkasında cemaat olur, namazı pekâlâ kılabilirler, mutlaka imam olmak şart değil, herkes bunu yapabilmeye çalışmalıdır ve yapmalıdır. Yapmadığımız takdirde istehvaze ya evde kılarız canım, yok olmaz o toplulukta üç kişi beraberken o namazı kılmamız lazım, evde kılarsak burada şeytanın galebesinden kurtaramayız kendimizi.

İlle'stahveze aleyhimu's-şeytan şeytan galip geliyor onlara.

مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ قَطُّ فِي مَشُورَةٍ مَعَهُمْ رَجُلٌ اسْمُهُ
مُحَمَّدٌ لَمْ يَدْخُلُوهُ فِي مَشُورَتِهِمْ إِلَّا لَمْ يُبَارَكْ لَهُمْ

فِيهِ

*Me'ctemea kavmu kattu fî meşveretin
meahüm raculü'smühü Muhammedün lem
yüdhilûhu fî meşveretihim illâ lem yübârek
lehüm fîhi.*²⁴

²⁴ İbn Asâkir, *Târîhu Dimeşk*, XXXVIII, 431, r. -1; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, XVI, 422, r. 45224; İbnü'l-Cevzî, *Mevzu'ât*, I, 156.

*Mectemea gavmun kattu fimeşveratin meahum racilum ismuhu Muhammed lemyudhiluhu fimeşveretim ela lemyubarek lehümfih*i bunu İbni Cevzi Mevzuat'ında zikretmiş ise de bunun teyid eden başka hadislerle beraber buyurulmuş ki, biz cemaatin içerisinde Muhammed isimli bir adam varken toplanmışlar bir meşvere ediyorlar, nasıl yapalım şu işi diyerekten fakat o Muhammedi aralarına almamışlar, o Muhammed onların aralarına alınmadan yapılan meşverette hayır olmaz buyurulmuş. Niçin?

Muhammed isimleriyle Peygamber *sallallahu aleyhi vesellemin* şefaaati var. Hususi şefaati edecek, binaenaleyh Muhammed ismine de peygamberimizin şeyisine hürmeten hürmet etmek lazım. Onu da ne kadar gabidir anlamaz idraksizdir bunun meşveretle işi yok dememeli olsun o da otursun bir yerde orada onu da içeriye alıvermeli.

مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَيَتَدَارَسُونَ بَيْنَهُمْ إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ

وَعَشِيَّتُهُمُ الرَّحْمَةُ وَحَفَّتُهُمُ الْمَلَائِكَةُ وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ

فِي مَنْ عِنْدَهُ

*Me'ctemea kavmun fî beytin min
büyûtilîahi yetlûne kitâballâhi ve
yetedâresûnehu beynehüm illâ nezelet
aleyhim's-sekînetü ve ğaşıyethümü'r-rahmetü
ve haffethümü'l-melâiketü ve
zekerehümüllâhu fîmen indehu.*²⁵

*Mectemea kavmun fibeyti minbuyutillah
yetlune kitaballah ve yetedaresuneh
beynehum illa nezelet aleyhimu's-sekine
ve ğaşıyyethümü'r-rahme ve haffethümü'l-
melaïke vezekarahumu'llahu fimen indeh* Ebu
Davut, Ebu Hureyre hazretlerinden rivayet
etmiş. Bir kavim Allahu tealanın evlerinden bir
evde, mescitlerden bir mescitte yani, hangi
mescitte olursa olsun, toplanmışlar, medrese
rıbat bunlar da dâhildir. *Yetlune kitaballah*
Allah-u Tealanın kitabını okuyorlar, Kur'an
okuyorlar, hadis okuyorlar ve buna benzer

²⁵ Müslim, "ilim", r. 38; Ebû Dâvud, "Salât", 349, r. 1455; İbn
Mâce, "Mukaddime", 17, r. 225; Dârimî, "Mukaddime", 32, r.
368; Ahmed b. Hanbel, II, 252, r. 7427; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*,
III, 218, r. 1572; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, I, 518, r. 2320.

kitaplar okuyorlar. Bunun içerisinde nasara yansuru denilen şey kitabı da dâhildir emsile de dâhildir bunun içerisinde çünkü Arapçayı okumak anlamak için bu emsile şart. Önden onu öğrenecek ki arkasından ilerisi gelsin, onu öğrenmek için çalışıyorum, her hangisiyse *yetlune kitaballah veyetedareshu* ders yapıyorlar, şöyleydi böyleydi manası deyip açıklıyorlar aralarında, *illa nezelet aleyhimussekin* muhakkak bu kavmin o cemaatin üzerine cenab-ı hakkın vekar ve rahmeti nazil olur, nazil olur.

Vegaşiyet hümürrahme rahmet himayesiyle onları gaşyeder, gaşy balığın suya daldığı vakitte her tarafını nasıl örtmüşse balığı su nasıl örtmüşse rahmeti ilahide onları öyle örter, yani rahmeti ilahinin içine gömülürler. *Ve haffethümü'l-melaike* meleklerde onları ziyaret ederler, *vezekarahumu'llahu fimen indeh*. Cenabı hak da kendisinin etrafında olan meleklerine der ki, bakın şu benim ahir zamandaki ümmetimin haline, nasıl Allah'ını Allah'ın kitabı öğrenmekle meşgul oluyorlar diyerekten onlara karşı Cenabı hak şeyisini gösterir, kudretini gösterir ki onlar bizim

dünyaya gelmemize melekler bir vakitte de razı olmamışlar, biz varız ya Yarabbi, biz kusur etmiyoruz, günah da etmiyoruz, her ne dersen de yapıyoruz işte. Binaenaleyh bu beşeri sen halk edeceksin ama bunlar doğru durmazlar, bunlar çeşitli şeyler yapacaklar, öldürecekler, kanlar dökecekler, binaenaleyh bunları yapmasan daha iyi olur, dünyaya getirmesen daha iyi olur gibi bir itirazda, itirazda değil de belki bir meşgale şeysi olsa gerek, Cenabıhak işte Âdem *aleyhisselam* dünyaya geldikten sonra onlara gösterdi. Siz meleksiniz, şu Âdem de sizi bir imtihan edeyim bakalım dedi, siz beğenmiyorsunuz şu âdemi, işte biz varız diyorsunuz bir imtihan yaptı bu imtihanda melekler aldandı. Âdem ile şey yapamadılar yani boy ölçemediler, çünkü Âdemdeki ruhiyyet ulviyet meleklerde yok, buna karşı Âdemde şehvet var, şeytan var nefiste var her şeyde var, bir sürü hislerle bunlara karşı ruhaniyetini muhafaza edebilirse ulviyetini muhafaza edebilirse ne bahtiyardır o insan. Onun için bizde olan bizde olan o maneviyat dünyaya ve dünyanın hiçbir şeyisine değişilmez, maneviyat ve ruh meselesi hiçbir şeye

değişilmez yani biz bugün çok aldanıyoruz, çok aldanıyoruz, Peygamberimize diyoruz ki peygamberimizdir.

Niçin peygamberin hayatını kendimize uyduramıyoruz? Peygamberin hayatını tatbik ettiğimiz vakitte çok mütevaziane bir hayat geçirmişler, bir kuru hasırın üzerinde yapmışlar hasır bütün vücuduna böyle çizgi yapmış, işte kuru ekmek bulurlarsa yemişler, hurmayla üzümle vaktini geçirmişler. Öyleyken bugün biz ne kadar hadde tecavüz etmiş bir yaşayış âlemindeyiz de bu halde iken yani zaruret çok fazla. Günlerce aç kaldıkları günler oluyor, günlerce hem ashap hem Resulullah aç kaldığı günler oluyor ama bu açlık Resulullah da şey değil, zarureten değil, isteyerek, kendi arzusuyla olan açlık da dağlar geldi, ya Resulullah emret biz içimizdeki altınları dökelim senin huzuruna, dünyada şöyle şey ol rahat ol yaşa güzel. Ne dedi? İstemem dedi, sizin altınlarınız sizin olsun dedi, ben bir gün aç kalıp cenab-ı hakka teberrü etmek, bir günde çok çok tok olup cenab-ı hakka şükrederim, yeter bu bana. Bunu bugün biz yapabiliyor muyuz bunu? Yapmamıza da imkân

var mı? Niçin yapmadı Resulullah çünkü dünyanın varlıkları insanın maneviyatını söndürmeye yegâne vesile. Varlıklar maneviyatı ve ruhaniyeti söndürmeye yegâne vasıta, onun için bak bizim gözlerimiz göremiyor, neleri görür bu gözler, niçin?

Maneviyatımız olmadığından göremiyor, maneviyatımız düzgün olsa, her şeyleri görür, peygamberin gördüğü gibi, işittikleri gibi. Allah affetsin kusurlarımızı, bunun için bu maneviyat ve ruhaniyet değişilir bir şey değildir dünyanın bütün altınlarına.

Lillahi el fatiha

Mehmet Zahid Kotku

İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

